

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11Co/7/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5718202802
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Tichý
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5718202802.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Tichého a členov senátu JUDr. Evy Malíkovej a JUDr. Vladimíra Topoľančíka, v spore žalobcov: 1/ Ing. Z. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. J. Y. XXX, 2/ Ing. S. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom I., X. č. XXXX/XX, 3/ S. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XX, 4/ K. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom N., K. XXXX/X, 5/ Ing. F. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. J. J., U Y. XXXX/XX, žalobcovia 1/ až 5/ právne zastúpení Mgr. Ľubošom Kráľom, advokátom, so sídlom kancelárie Martin, Červenej armády 1, IČO: 37 804 171, proti žalovanému: CRISTALLO, s.r.o., so sídlom Martin, M. R. Štefánika 36, IČO: 46 465 511, právne zastúpenému spoločnosťou AK JUDr. Silvia Tatarková, s.r.o., so sídlom Martin, Škultétyho 472/10, IČO: 36 868 108, v konaní o vypratanie nebytových priestorov, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 18C/15/2018-313 zo dňa 24. júna 2021 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Martin č. k. 18C/15/2018-369 zo dňa 22. novembra 2021, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením m e n í tak, že žalovaný j e p o v i n ý vypratať nebytové priestory nachádzajúce sa v stavbe na Ul. XX. M. XX v S., zapísané na LV č. XXXX vedenom Okresným úradom Martin, katastrálnym odborom k. ú. S., obec S., okres S., ako budova so súpisným číslom XXX na KN-C parcele č. 666, a to predajné priestory o výmere 42 m², skladovacie a spoločné priestory, chodbičku a priestor pod schodiskom o výmere 15 m², nachádzajúce sa na I. nadzemnom podlaží budovy a pivnicu o výmere 12 m², nachádzajúcu sa na podzemnom podlaží budovy, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalobcovia 1/ až 5/ m a j ú nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Rozsudkom č. k. 18C/15/2018-313 zo dňa 24. júna 2021 v spojení s opravným uznesením č. k. 18C/15/2018-369 zo dňa 22. novembra 2021 Okresný súd Martin ako súd prvej inštancie (v poradí druhým rozsudkom) zamietol žalobu podanú dňa 08.08.2018, v ktorej sa žalobcovia domáhali, aby súd uložil žalovanému povinnosť vypratať nebytové priestory nachádzajúce sa v stavbe na Ul. XX. M. XX v S., zapísané na LV č. XXXX v k. ú. S. ako budova so súpisným číslom XXX na KN-C parcele č. 666, a to predajné priestory o výmere 42 m², skladovacie a spoločné priestory, chodbičku, priestor pod schodiskom o výmere 15 m², nachádzajúce sa na I. nadzemnom podlaží budovy a pivnicu o výmere 12 m², nachádzajúcu sa v podzemnom podlaží budovy (výrok I.). Súčasne žalovanému ako úspešnej strane v spore priznal voči žalobcom 1/ až 5/ právo na náhradu účelne vynaložených trov konania v rozsahu 100 %. Dôvod na zamietnutie žaloby vzhliadol súd prvej inštancie v nedostatku pasívnej vecnej legitímácie na strane žalovaného, keď na strane žalovaného nevystupoval nájomca zo zmluvy o nájme (vypratávaných) nebytových priestorov uzavretej dňa 01.09.2002, ktorú uzavrel so žalobcami (resp. sčasti ich právnymi predchodcami) v právnom postavení prenajímateľov. Svoj záver vyvodil z toho, že žalobcovia sa domáhali vypratania predmetných nebytových priestorov z dôvodu neplatnosti zmluvy o

nájme nebytových priestorov zo dňa 01.09.2002, na základe čoho potom žalovaný užíva predmetnú nehnuteľnosť bez právneho dôvodu. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že otázku platnosti nájomnej zmluvy by mohol posudzovať len v prípade, ak by stranou sporu bol aj nájomca z nájomnej zmluvy z roku 2002. Pokiaľ by bol vyslovený názor, že nájomná zmluva je neplatná, malo by to právne účinky voči tretej osobe (teda nájomcovi), ktorá nie je stranou v spore, pričom práve nájomca uzatváral nájomnú zmluvu v roku 2002 a tomuto by bolo upreté právo vznášať námietky ohľadne platnosti nájomnej zmluvy, ktoré zrejme neprináležia v danej veci žalovanému.

2. Pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal súd prvej inštancie z ust. § 255 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a žalovanému, ktorý bol v konaní v plnom rozsahu úspešný, priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali žalobcovia 1/ až 5/ v zákonnej lehote odvolanie z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP a domáhali sa, aby súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie a žalobcom 1/ až 5/ prizná právo na náhradu trov prvostupňového, ako aj odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. V odvolaní žalobcovia namietali, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci ohľadne nedostatku pasívnej legitímácie na strane žalovaného. V odvolaní poukázali na ustálenú právnu teóriu a rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, podľa ktorej je vecnou legitímáciou stav vyplývajúci z hmotného práva, kedy jeden účastník občianskeho súdneho konania (navrhovateľ) je subjektom hmotnoprávneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide (je aktívne vecne legitimovaný) a účastník na opačnej procesnej strane (odporca) je subjektom hmotnoprávnej povinnosti (pasívne vecne legitimovaný). V súvislosti s prezentovaným právnym záverom poukázali na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 517/2011-9 zo dňa 22.11.2011, ako aj rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 53/2001, 1 Cdo 99/2012, 2 Cdo 283/2013 a 3 Cdo 201/2007. Žaloba v prejedávanom spore je žalobou na splnenie povinnosti prezumovanou § 137 písm. a) CSP, t.j. žalobou na vydanie veci (vypratanie nebytových priestorov), keď § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka upravuje právo vlastníka na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje. Súčasne poukázali na to, že v spore nebolo medzi stranami sporu sporné, že žalobcovia sú podieloví spoluvlastníci nehnuteľnosti, a to stavby, evidovanej v katastri nehnuteľností na LV č. XXXX., k.ú. S., obec S., okres S., ako budova so súpisným číslom XXX na parcele registra C KN číslo 666, keď vlastnícke právo žalobcov ako podielových spoluvlastníkov nehnuteľnosti trvalo až do vyhlásenia napadnutého rozsudku a stále trvá. Z odôvodnenia odvolania taktiež vyplynulo, že aktívnu vecnú legitímáciu žalobcov mal súd prvej inštancie za preukázanú, keď bol viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vyjadreným v uznesení Krajského súdu v Žiline zo dňa 21.08.2020, č.k. 11Co/56/2020-258, ktorým bol zrušený (v poradí prvý) rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 13.11.2019, č.k. 18C/15/2018-214. V odvolaní súčasne poukázal na to, že medzi stranami nebolo sporné, že Ing. Z. U. ako nájomca odvodzuje svoje právo dať nebytové priestory do podnájmu žalovanému na základe Zmluvy o nájme nebytových priestorov zo dňa 01.09.2002, pričom žalovaný (ako podnajímník predmetných nebytových priestorov), tieto v čase vyhlásenia rozsudku fakticky užíva a prevádzkuje v nich podnikateľskú činnosť (pohostinská činnosť a výroba hotových jedál), a to na základe Zmluvy o podnájme nebytových priestorov zo dňa 31.12.2011, pričom žalovaná strana svoju pasívnu legitímáciu v spore nenamietala. Podľa názoru žalobcov neexistuje žiadny právny dôvod na to, aby žalobcovia vo svojej žalobe na strane žalovanej označili aj osobu nájomcu (Ing. Z. U.), keďže nájomca nebytové priestory fakticky neužíva a toto svoje oprávnenie preniesol zmluvou o podnájme na podnajímníka - žalovaného, v ktorom ako obchodnej spoločnosti má nájomca 50 % obchodný podiel a je aj konateľom tejto spoločnosti. Práve naopak, žaloba o vypratanie nebytových priestorov voči nájomcovi, ktorý nebytové priestory fakticky neužíva, by musela byť súdom zamietnutá z dôvodu, že nájomca nemá pasívnu vecnú legitímáciu v danej veci, t.j. nie je subjektom hmotnoprávnej povinnosti nebytové priestory vypratať. Z uvedeného dôvodu majú žalobcovia za to, že v žalobe správne uviedli na strane žalovaného ako pasívne vecne legitimovaného len jedného (aktuálneho) žalovaného, keď je to práve žalovaný, ktorý tieto nebytové priestory aj fakticky užíva. Pokiaľ žalovaný poukazuje na zmluvu o podnájme, majú žalobcovia za to, že táto zmluva je neplatná, keďže bola uzavretá s nájomcom na základe neplatnej nájomnej zmluvy. Z uvedeného dôvodu potom majú žalobcovia za to, že žalovaný užíva nebytové priestory v nehnuteľnosti bez platného právneho titulu, nakoľko bez platného nájmu nemôže existovať platný podnájom, t.j. bez platne uzavretej nájomnej zmluvy nie je možné platne

uzavrieť zmluvu o podnájme v zmysle zásady „nemo plus iuris“. Z odvolania súčasne vyplynulo, že žalobcovia majú za to, že súd prvej inštancie zo správnych skutkových záverov (v ods. 26. odôvodnenia rozsudku, kde posudzoval nájomnú zmluvu ako priečiacu sa dobrým mravom z dôvodu neprimerane dlhej výpovednej doby 20 rokov, resp. v odseku 27. odôvodnenia rozsudku, v ktorej súd prvej inštancie posudzoval nájomnú zmluvu ako neplatnú, keďže bola uzavretá bez súhlasu mesta S. podľa § 3 ods. 2, 4 zák. č. 116/1990 Zb. v znení účinnom pre rozhodné obdobie) vyvodil nesprávny právny záver o nedostatku pasívnej legitímácie na strane žalovaného, keď tento právny názor súdu prvej inštancie nemá oporu v žiadnom právnom predpise. Žalobcovia súčasne poukázali na závery rozsudku Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 20 Cdo 663/2009 z 22. marca 2011, podľa ktorého „ak rieši súd platnosť právneho úkonu ako predbežnú otázku, môže si záver o tom urobiť i v prípade, že účastníkom konania nie je žiadny z účastníkov tohto právneho úkonu“, ako aj na závery aktuálnej právnej teórie, z ktorých vyplýva, že prejudiciálne otázky môže súd v civilnom konaní posúdiť sám bez ohľadu na to, či vec patrí alebo nepatrí do jeho právomoci a bez ohľadu na otázku príslušnosti. Na základe uvedeného majú odvolatelia za to, že súd prvej inštancie bol oprávnený v súdnej veci, t.j. žalobe o vypratanie nebytových priestorov prejudiciálne posudzovať ako predbežnú otázku (ne)platnosti nájomnej zmluvy, pričom však riešenie tejto prejudiciálnej otázky nemohlo mať žiadny vplyv na posudzovanie pasívnej vecnej legitímácie na strane žalovaného. Právny názor súdu prvej inštancie nemá oporu v žiadnom právnom predpise, keď v odseku 29. odôvodnenia napadnutého rozsudku ani neuvádza žiadny právny predpis, na základe ktorého rozhodol a posudzoval pasívnu legitímáciu žalovaného a nemá oporu ani v rozhodovacej praxi najvyšších súdnych autorít. Podľa názoru odvolateľov súd prvej inštancie pravdepodobne dospel k omylu, keď si zamenil právny inštitút pasívnej vecnej legitímácie s inštitútom núteného spoločenstva podľa § 78 CSP, pričom však na súdnu vec sa ustanovenie § 78 CSP nevzťahuje, keďže pre túto vec neexistuje osobitný právny predpis, ktorý by vyžadoval pre úspech v spore účasť všetkých subjektov právneho vzťahu (na žalovanej strane). V prejednávanej spore sa totiž nejedná ani o žalobu o určenie vlastníckeho práva, resp. ani o žalobu o určenie právnej skutočnosti, ktorá by mala vyplývať z osobitného predpisu, resp. žalobu o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. Na základe uvedeného majú odvolatelia za to, že súd prvej inštancie rozhodol v otázke pasívnej vecnej legitímácie značne arbitrárne. Žalobcovia súčasne poukázali na tú skutočnosť, že žalovaný v konaní navrhoval a predkladal dôkazy, ktoré mali preukazovať platnosť nájomnej zmluvy, vrátane návrhu právnej zástupkyne žalovaného na výsluch svedka Ing. Z. U., ako nájomcu z nájomnej zmluvy, keď výsluch Ing. Z. U. (v pozícii konateľa žalovaného) sa uskutočnil na pojednávaní konanom dňa 06.06.2019. Žalovaný teda predkladal v spore dôkazy a vznášal námietky ohľadne platnosti nájomnej zmluvy a súd sa nimi v konaní zaoberal. V prípade, že nájomca Ing. Z. U. mal za to, že námietky žalovaného ohľadne platnosti nájomnej zmluvy nie sú relevantné a dostačujúce, mohol z vlastného podnetu podľa § 82 CSP vstúpiť do konania ako intervenient. Žalobcovia súčasne považujú napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie za prekvapivý, nakoľko ak mal súd prvej inštancie za to, že v konaní nie je splnená jedna zo základných podmienok konania, t.j. pasívna vecná legitímácia na žalovanej strane, nemal súd vo veci vykonávať rozsiahle dokazovanie, nariadovať ďalšie pojednávania vyžadujúce si ďalšie trovy konania a mal žalobu zamietnuť už na prvom pojednávaní. V tejto súvislosti poukázali na to, že súd prvej inštancie najprv žalobu zamietol (v poradí prvým) rozsudkom z dôvodu údajného nedostatku aktívnej vecnej legitímácie na strane žalobcov a po zrušení tohto rozsudku odvolacím súdom akceptoval jeho právny názor, že aj jeden podielový spoluvlastník je oprávnený podať žalobu o vydanie veci (vypratanie nehnuteľnosti), a že žalobcovia sú v danej veci aktívne vecne legitímovaní. Po vykonanom doplnenom dokazovaní v intenciách zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu súd prvej inštancie však opätovne žalobu zamietol, tentokrát však z dôvodu údajného nedostatku pasívnej vecnej legitímácie na žalovanej strane. V intenciách uvedeného žalobcovia poukázali na to, že nedostatok pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v spore nespochybňoval ani odvolací súd.

5. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcov písomne vyjadril, keď uviedol, že s odvolaním žalobcov nesúhlasí a rozsudok považuje za vecne správny. Podľa názoru žalovaného v prejednávanej spore nebolo na základe vykonaného dokazovania žiadnym spôsobom preukázané, že by malo dochádzať k neoprávnenému zásahu do práv žalobcu a v tomto smere žalobca dôkazné bremeno podanej žaloby neunesol. Žalovaný v žiadnom prípade nezadržáva vec patriacu vlastníkovi, riadne ju užíva a za toto užívanie mesačne hradí nájomcovi finančné prostriedky, keď má na účel podnájmu riadne uzatvorenú Zmluvu o podnájme nebytových priestorov zo dňa 31.12.2011. Túto skutočnosť považujú žalobcovia za nespornú. Z uvedeného dôvodu podľa názoru žalovaného nie je dôvod na vypratanie veci z jeho strany, nakoľko táto požiadavka nemá právny základ a žalovaný ju v celom rozsahu považuje za bezdôvodnú. Žalovaný sa nestotožňuje s tvrdením žalobcov, že nie je reálny dôvod na to, aby bol na strane žalovaného

uvedený aj nájomca. Podľa názoru žalovaného zo strany nájomcu dochádza k užívaniu nebytového priestoru aj napriek tomu, že nebytový priestor prenechal podnájomníkovi do podnájmu. V prípade, ak by nájomca nebol oprávnený užívať nehnuteľnosť, nebol by oprávnený prenechať predmet nájmu do podnájmu podnájomníkovi. Žalovaný súčasne poukázal na to, že práva a povinnosti po vzniku podnájmného vzťahu nájomcovi nezanikajú, práve naopak, nájomca vo vzťahu k prenajímateľovi zodpovedá za riadne užívanie veci aj za podnájomníka. V tejto súvislosti poukázal žalovaný na závery právnej vedy, z ktorých vyplýva, že podnájmný vzťah je len pomerom medzi nájomcom a podnájomníkom a nájomca zodpovedá prenajímateľovi za podnájomníka, pričom podnájomník nemá žiadne právo voči prenajímateľovi a naopak. Z uvedeného potom žalovaný dôvodil, že keďže nedošlo k zániku nájomného vzťahu, nie je možné žalovať podnájomníka o vypratanie. Podľa názoru žalovaného nie je možné vysloviť platnosť/neplatnosť nájomného vzťahu prejudiciálnou otázkou, ak je v súdnom konaní žalovaný výlučne podnájomník. Pokiaľ sa žalobcovia dovolávajú zásady *nemo plus iuris*, podľa názoru žalovaného nie je možné túto zásadu aplikovať, nakoľko nebola v žiadnom rozsahu určená neplatnosť nájomnej zmluvy. Ak by mali z vyslovenia prejudiciálnej otázky nastať dôsledky pre stranu, ktorá nie je predmetom? (poznámka súdu správne malo byť uvedené „stranou“) konania, tak voči nájomcovi by došlo k porušeniu základných práv na spravodlivý proces. Absencia nájomcu a rozhodovanie (aj keď len formou prejudiciálnej otázky) bez nájomcu ako strany sporu nepovažuje žalovaný za správne. Pokiaľ žalobcovia spájajú osobu nájomcu a podnájomníka do jednej osoby, tak tieto dve osoby je potrebné rozlišovať, keďže každý z nich má vlastnú právnu subjektivitu, pričom v prípade žalovaného ide o právnickú osobu v zmluvnom vzťahu označovanú ako podnájomník a nájomca naopak nie je stranou sporu a v konaní vystupuje výlučne ako svedok a jedná sa o fyzickú osobu. Pokiaľ žalobcovia poukázali na rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 22. marca 2011, sp. zn. 20 Cdo 663/2009 a aktuálnu právnu teóriu, má žalovaný za to, že v oboch citáciách je uvedený názor (prejudiciálne posúdenie nájomnej zmluvy) vyjadrený ako možnosť, nie však povinnosť. Z tohto vyplýva, že nie je tu povinnosťou súdov postupovať tým spôsobom ako sa domáha žalobca, keď posúdenie prejudiciálnej otázky bez tretej osoby je na zväžení súdu. Podľa názoru žalovaných súd prvej inštancie s prihliadnutím na situáciu vyhodnotil správne, že nie je možné posúdiť otázku platnosti/neplatnosti nájomnej zmluvy bez prítomnosti nájomcu, ako strany sporu a túto skutočnosť a svoj postup v rozhodnutí aj dostatočne odôvodnil, keď navyše právne závery českých súdov nie sú pre slovenské súdy záväzné. Žalovaný súčasne poukázal na to, že vypratanie priestorov zo strany podnájomníka v celom kontexte žaloby nerieši problém, keďže aj v prípade, žeby došlo k vyprataniu nebytových priestorov zo strany podnájomníka, môže nájomca naďalej užívať nebytové priestory vo svojom mene a na vlastný účet po celú dobu výpovednej lehoty, a rovnako môže opätovne dať uvedené priestory do podnájmu žalovanému, v čom mu nič nebráni. Zo strany žalobcov dochádza až k špekulatívnemu konaniu, kedy je zrejmé, že vypratáním podnájomníka nedôjde k vyriešeniu celkového nájomného vzťahu a domnieva sa, že práve z tohto dôvodu žiadali žalobcovia o posúdenie neplatnosti nájomnej zmluvy, a to aj bez prítomnosti nájomcu. Žalovaný sa snaží postupovať v komunikácii so žalobcami korektne, a to i napriek nepochybnnej skutočnosti, že so žalobcami nie je v zmluvnom vzťahu. Keďže žalobcovia nedisponujú ani nájomnou zmluvou, nie je prekvapivé, že nevedia, aké podmienky si v zmluvnom vzťahu s nájomcom dojednali, pričom dôkazné bremeno ohľadne tejto skutočnosti sa snažili žalobcovia preniesť na žalovaného, ktorý zmluvou o nájme ani disponovať nemusí. Žalovaný ako podnájomník so žalobcami neuzatvoril žiadnu zmluvu. Pokiaľ žalobcovia argumentujú zmluvne dohodnutou 20-ročnou výpovednou lehotou, ktorá je podľa ich názoru v rozpore s dobrými mravmi, má žalovaný za to, že už v priebehu súdnych pojednávaní bolo argumentované, že dĺžka výpovednej doby bola stanovená s prihliadnutím na prevádzkovanie gastro zariadenia v priestoroch podnájmu, ako aj skutočnosť, že zo strany nájomcu dochádzalo k zveľaďovaniu majetku žalobcov a rekonštrukcii týchto priestorov. Za daného stavu aj samotný nájomca potreboval právnu istotu pri uzatváraní zmluvy, aby sa predišlo situácii, kedy dôjde k vypovedaniu zmluvy a v priebehu niekoľkých mesiacov bude nutné prevádzku vypratať. Výpovedná doba teda chráni aj nájomcove investície do nehnuteľnosti, pričom v gastro sektore pravidelne dochádza k niekoľkoročným výpovedným lehotám. Pokiaľ žalobcovia argumentujú tým, že žalovaný užíva nebytové priestory bez právneho titulu, toto sa nezakladá na pravde, nakoľko žalovaný má uzatvorenú riadnu podnájmnú zmluvu s nájomcom, keď pre podnájomníka, t.j. žalovaného, nie je relevantná úprava vzťahu medzi nájomcom a vlastníkom nehnuteľností, nakoľko vzájomné vzťahy medzi nájomcom a vlastníkom sú ich osobitným vzťahom. Žalovaný súčasne poukázal na to, že odvolanie (proti rozsudku) bolo podávané len dvomi z piatich žalobcov, keď poverenie na zastupovanie v odvolacom konaní bolo udelené len žalobcom v rade 3/ a 4/, čo má nasvedčovať, že samotní žalobcovia majú rôznorodý názorov na konanie a medzi sebou nemajú ustálené skutkové okolnosti uzatvorenia zmluvného vzťahu s nájomcom. Na základe uvedeného žalovaný namietá, aby v prípade úspechu odvolacieho konania boli

priznané trovy odvolacieho konania žalobcom 1/ až 5/, nakoľko odvolanie bolo podané len žalobcami 3/ a 4/. Na základe uvedeného, žalovaný navrhol, aby Krajský súd v Žiline rozsudok ako vecne správny potvrdil a odvolanie zamietol a žalovanému priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

6. Žalobcovia vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného (v odvolacej replike) v celom rozsahu zotrvali na podanom odvolaní. Vo vyjadrení poukázali na to, že rozhodným v prejednávanej spore je to, že žalobcovia sa dožadujú svojej ochrany podľa § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a to vlastníckou žalobou o vydanie veci voči tomu, kto ju neoprávnene zadržuje. V danom prípade je teda rozhodné, kto reálne a fakticky vec vlastníkovi (žalobcom) zadržuje, keď v súdnej veci dané nebytové priestory neoprávnene zadržuje (užíva) bez akýchkoľvek pochybností žalovaný na základe zmluvy o podnájme nebytových priestorov zo dňa 31.12.2011. Z uvedeného dôvodu potom žalobcovia pri faktickom a reálnom užívaní nebytových priestorov zo strany žalovaného museli podať svoju vlastnícku žalobu o vydanie (vypratanie nebytových priestorov) proti žalovanému, a nie proti nájomcovi, ktorý by sa mohol (oprávnene) brániť v konaní tým, že nebytové priestory fakticky neužíva. Podnájomný pomer je totiž úzko spätý s nájomným pomerom a pokiaľ nájomný pomer zanikne, zanikne aj podnájomný pomer. Nemôže teda obstať akákoľvek perfektne uzavretá zmluva o podnájme nebytových priestorov medzi nájomcom a žalovaným bez platnej nájomnej zmluvy uzavretej medzi vlastníckymi a nájomcom, ktorá by preukazovala trvanie základného nájomného pomeru. Z vyjadrenia žalobcov vyplynulo, že už v žalobe (z opatrnosti) tvrdili, že pôvodná nájomná zmluva zo dňa 01.09.2002 zanikla na základe výpovede zo dňa 31.01.2018, doručenej nájomcovi dňa 15.02.2018, a to uplynutím zákonnej trojmesačnej výpovednej lehoty pri posúdení len čiastočnej neplatnosti nájomnej zmluvy (čl. VIII. nájomnej zmluvy, týkajúci sa dvadsaťročnej výpovednej lehoty). Už táto skutočnosť by svedčila tomu, že nájomný pomer (a teda tiež podnájomný pomer) zanikol uplynutím trojmesačnej výpovednej lehoty, t.j. dňom 31.05.2018. Žaloba bola podaná dňa 07.08.2018, t.j. po zániku nájmu a podnájmu a bola teda podaná dôvodne, aj keby sa preukázala len čiastočná neplatnosť nájomnej zmluvy. Následne v konaní bolo preukázané, že nájomná zmluva zo dňa 01.09.2002 bola uzavretá bez súhlasu mesta S., pričom takáto zmluva je podľa ustanovenia § 3 ods. 2, 4 zák. č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov v znení účinnom do 30.06.2004, absolútne neplatná. Táto skutočnosť by svedčila tomu, že nájomná zmluva i podnájomná zmluva boli neplatnými od samého začiatku, a že nájomný a ani podnájomný pomer nikdy nevznikol. Žalobcovia majú za to, že v konaní uniesli dôkazné bremeno ohľadne svojich tvrdení, keď v konaní preukázali, že sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností, vypratania ktorých sa domáhajú. Práve naopak, žalovaný neunesol dôkazné bremeno preukázania právom aprobevaného právneho dôvodu užívania predmetných nebytových priestorov, keď poukazovanie na zmluvu o podnájme nie je z hľadiska preukázania právne aprobevaného titulu užívania dotknutých priestorov postačujúce. Žalobcovia súčasne poukázali na to, že v priebehu súdneho konania a ani pred jeho začatím v rámci mimosúdneho konania nekonali špekulatívne, ale domáhali sa len svojich práv, ktoré im ako spoluvlastníkmi nehnuteľnosti prináležia, keď poukázali na skutočnosť, že oni (až na osobu pôvodného žalobcu 5/, ktorý v rámci písomnej svedeckej výpovede dosvedčil, že nájomnú zmluvu s dvadsaťročnou výpovednou lehotou nepodpísal) sú všetko právni nástupcovia (dedičia) pôvodných prenajímateľov, ktorí uzavreli v roku 2002 nájomnú zmluvu. Je teda pochopiteľné, že žalobcovia v čase mimosúdnych rokovaní nemali k dispozícii nájomnú zmluvu, ktorú požadovali predložiť od nájomcu, resp. od žalovaného, keďže žalovaný ani nájomca originál nájomnej zmluvy v súdnom konaní nepredložili a znemožnili tak jej znalecké preskúmanie z pohľadu pravosti a nepozmenenia niektorých (nepodpísaných a neparagrafovaných) strán nájomnej zmluvy. Opätovne poukázali na neprimerane dlhú 20-ročnú výpovednú lehotu predmetnej nájomnej zmluvy, ktorá podstatne obmedzuje vlastníka pri vykonávaní jeho vlastníckych práv a je neobvyklá aj v gastro sektore. Podľa nich by bolo pochopiteľné, ak by sa nájomná zmluva uzatvorila na dobu určitú, napr. 5 až 10 rokov, pri odôvodnených investíciách nájomcu do nehnuteľnosti s tým, že by zmluvu bolo možné vypovedať len z taxatívne uvedených dôvodov podľa § 9 ods. 2, 3 zák. č. 116/1990 Zb. V danom prípade mala byť uzavretá nájomná zmluva na dobu neurčitú s výpovednou lehotou dvadsať rokov bez uvedenia dôvodu, pričom zákonná lehota pri takomto zmluvnom type je len 3-mesačná. Súčasne žalobcovia upriamili pozornosť na tú skutočnosť, že ich názory na danú vec nie sú rôznorodé ani protichodné, a nie je im zrejmé na základe čoho žalovaný tvrdí, že odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie podali len žalobcovia 3/ a 4/, keď z podaného odvolania jednoznačne vyplýva, že odvolanie podali všetci žalobcovia 1/ až 5/. Žalovaného pravdepodobne pomýlilo to, že až v odvolacom konaní žalobcovia 3/ a 4/ splnomocnili svojho právneho zástupcu (Mgr. Ľuboša Kráľa, advokáta) na ich právne zastupovanie (vrátane podania odvolania proti rozsudku), keďže dovtedy právne zastúpení neboli (právne zastúpený bol ich otec S. P. ako pôvodný žalobca 3/, ktorý však v priebehu konania zomrel, čím zaniklo splnomocnenie pre advokáta). Ostatní

žalobcovia v rade 1/, 2/ a 5/ boli právne zastúpení od začiatku na celé konanie a nebolo potrebné pre nich preberať osobitné splnomocnenie na zastúpenie v odvolacom konaní.

7. Žalovaný v duplike k odvolaniu zotrval na svojich predchádzajúcich vyjadreniach a návrhu.

8. Krajský súd, ako odvolací súd, preskúmal napadnutý rozsudok na základe podaného odvolania žalobcov v rozsahu vyplývajúcom z ustanovení § 379 a § 380 CSP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) postupom v zmysle ustanovenia § 219 ods. 3 CSP rozsudok okresného súdu vo výrokoch I. a II. zmenil.

9. Odvolací súd je viazaný odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP). Odvolací súd teda preskúmava napadnuté rozhodnutie len z dôvodov, ktoré odvolateľ uvádza vo svojom odvolaní. Žalobcovia v odvolaní namietali odvolací dôvod v zmysle § 365 ods. 1 písm. h) CSP, t.j. že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, a to v otázke pasívnej legitímácie na strane žalovaného. Konkrétne sa nestotožnili s právnym názorom súdu prvej inštancie, že súd „otázku platnosti nájomnej zmluvy mohol posudzovať len v prípade, ak by stranami sporov bol aj nájomca z nájomnej zmluvy z roku 2002, pretože pokiaľ by bol vyslovený názor, že nájomná zmluva je neplatná, malo by to právne účinky k tretej osobe, ktorá nie je stranou sporu, teda nájomcovi, ktorý uzatváral nájomnú zmluvu v roku 2002. Tomuto by bolo upreté právo vznášať námietky ohľadne platnosti nájomnej zmluvy, ktoré zrejme neprináležia v danej veci žalovanému. Pre tento nedostatok na strane žalovaného, teda v rozsahu žalovaných, pri posúdení ich pasívnej legitímácie súd žalobe nevyhovel“. Iné dôvody neboli v odvolaní namietané.

10. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad.

11. Vecnou legitímáciou je stav vyplývajúci z hmotného práva, kedy jeden účastník konania (žalobca) je subjektom hmotnoprávneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide (je aktívne vecne legitimovaný) a účastník na opačnej procesnej strane (žalovaný) je subjektom hmotnoprávnej povinnosti (je pasívne vecne legitimovaný).

12. Primárne odvolací súd poukazuje na to, že otázka aktívnej vecnej legitímácie v prejedávanom spore bola vyriešená uznesením odvolacieho súdu č. k. 11Co/56/2020-268 zo dňa 21. augusta 2020, v ktorom odvolací súd vyslovil záver, že v danom prípade sa mohol ktorýchkoľvek z podielových spoluvlastníkov nehnuteľností, ktorá má byť vypratá domáhať svojho práva, pričom jeho realizácia nie je podmienená tým, či ostatní spoluvlastníci s takýmto postupom súhlasia alebo nesúhlasia.

13. Otázku pasívnej vecnej legitímácie v spore (na ktorej spočíval odvolací dôvod) súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku neposúdil správne, keď podľa názoru odvolacieho súdu je žalovaný v prejedávanom spore nositeľom pasívnej vecnej legitímácie. V konaní bolo preukázané a medzi stranami ani nebolo sporné, že žalovaný na základe zmluvy o podnájme nebytových priestorov zo dňa 31.12.2011 (ktorú uzatvoril v právnom postavení podnájomníka s Ing. Z. U. - FRITO, konajúcim v postavení nájomcu) užíva nebytové priestory, ktorých vypratania sa žalobca domáha. Z uvedeného vyplýva, že subjektom (rušiteľom), ktorý neoprávnene zasahuje do vlastníckeho práva žalobcov tým, že nehnuteľnosť užíva, je práve žalovaný. Odvolací súd potom nevzhladol dôvod, pre ktorý by bolo možné dospieť k záveru, že žalovaný ako podnájomník predmetného nebytového priestoru, by nebol nositeľom pasívnej vecnej legitímácie. Odvolací súd sa nestotožňuje s vysloveným záverom súdu prvej inštancie, že by mohol posudzovať otázku platnej nájomnej zmluvy len v prípade, ak by stranami sporu bol aj nájomca z nájomnej zmluvy z roku 2002. Otázka platnosti predmetnej nájomnej zmluvy je otázkou predbežnou (prejudiciálnou) vo vzťahu k otázke dôvodnosti vypratania predmetných nebytových priestorov, ktorú je súd v tomto konaní oprávnený riešiť. Argumentácia súdu prvej inštancie spočívajúca v tom, že vyslovenie názoru, že nájomná zmluva je neplatná, by malo právne účinky k tretej osobe, ktorá nie je stranou sporu, teda nájomcovi (ktorému by bolo tým upreté právo znášať námietky ohľadne splatnosti nájomnej zmluvy, ktoré zrejme neprináležia v danej veci žalovanému) neobstojí, nakoľko, ako už bolo vyššie uvedené, súd je oprávnený túto otázku v konaní posúdiť ako predbežnú a posúdenie

tejto otázky nezakladá vo vzťahu k dotknutej osobe (v danom prípade nájomcovi) priame právne účinky. Žaloba o vypratanie je žalobou prezumovanou § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka a svojou povahou je žalobou o splnenie povinnosti, slúžiacou vlastníkovi veci na ochranu voči tomu, kto mu vec neoprávnené zadržuje. Rozhodnou otázkou pri posúdení tohto druhu zásahu do vlastníckeho práva je potom to, kto fakticky zadržuje vlastníkovu vec. Pasívna vecná legitímácia potom svedčí detentorovi, t.j. v prejednávanej spore žalovanému, ktorý vec fakticky drží a užíva. Odvolací súd pripúšťa, že v určitých prípadoch, ak by žaloba nesmerovala voči detentorovi, ale smerovala by voči držiteľovi, ktorý by nebol súčasne detentorom, ale mal možnosť vec vlastníkovi vydať, pretože ju môže získať od svojho detentora (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo 536/2000 publikovaného v Právnych rozhľedoch č. 9/2003), by mohol byť nositeľom pasívnej vecnej legitímácie aj držiteľ. Uvedený záver však vzhľadom na odlišnú právnu a skutkovú situáciu nemožno vzťahovať na prejednávaný prípad. Pokiaľ súd prvej inštancie argumentoval „potrebou účasti“ nájomcu v konaní, odvolací súd poukazuje na to, že nutnosť, resp. potreba jeho účasti v konaní nevyplýva ani z procesného predpisu; nejedná sa o prípad prezumovaný § 78 CSP. Z uvedených dôvodov potom odvolací súd nepovažoval právny záver súdu prvej inštancie týkajúci sa nedostatku pasívnej vecnej legitímácie za správny.

14. V nadväznosti na vyššie uvedené závery odvolací súd pristúpil k posúdeniu, či žalovanému svedčí užívacie právo k nebytovým priestorom, ktoré sú predmetom vypratania. Ako už bolo uvedené, žalovaný užíva predmetné nebytové priestory na základe zmluvy o podnájme nebytových priestoroch zo dňa 31. decembra 2011, ktorú uzatvoril s nájomcom, t.j. Ing. Jurajom Chladným - FRITO, IČO: 34 698 426, s miestom podnikania Martin, M. R. Štefánika 36. Nájomca Ing. Juraj Chladný - FRITO sa stal nájomcom na základe nájomnej zmluvy uzatvorenej s právnymi predchodcami aktuálnych žalobcov (s výnimkou žalobkyne 5/, ktorá bola priamou účastníčkou predmetnej zmluvy o nájme nebytových priestorov) zo dňa 01.09.2002. V čase uzavretia predmetnej zmluvy, keďže sa jednalo o nájom nebytových priestorov, bolo možné podľa § 3 ods. 2 až 4 zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov miestnosti určené na prevádzkovanie obchodu a služieb prenajímať iba po predchádzajúcom súhlase Národného výboru (mesta) s tým, že pokiaľ sa zmluva uzavrela bez jeho súhlasu alebo neobsahovala náležitosti podľa ods. 3 predmetného ustanovenia bola neplatná. V prejednávanej spore nebolo preukázané, že by uzavretiu predmetnej nájomnej zmluvy predchádzal súhlas Mesta Martin prezumovaný § 3 ods. 2 zák. č. 116/1990 Zb. Preukázanie predchádzajúceho súhlasu mesta s uzavretím nájomnej zmluvy zaťažovalo stranu žalovaného, ktorého procesnou povinnosťou v spore bolo uniesť dôkazné bremeno ohľadne existencie užívacieho vzťahu k predmetným nebytovým priestorom. Z listinných dôkazov založených v súdnom spise však takáto skutočnosť nevyplýva, keď žalovanej strane bola daná možnosť túto skutočnosť preukázať. Pokiaľ žalovaný argumentoval tým, že k nájmu predmetných nebytových priestorov bol udelený súhlas zo strany Mesta Martin už dňa 12.11.1993, a to rozhodnutím Mesta Martin sp. zn. ROSCR. 1059/93-Sá, je potrebné poukázať na to, že žiadateľom o udelenie predmetného súhlasu bol I. U., bytom H. K. L., ul. Y. XXX, a nie Ing. Z. U., súkromný podnikateľ, podnikajúci pod obchodným menom Ing. Juraj Chladný - FRITO. Jednalo sa teda o dva úplne rozdielne subjekty práva. Napriek tomu, že predmetné udelenie súhlasu sa týka súhlasu mesta na umiestnenie prevádzkarne na identickej adrese prevádzkarne s druhom činnosti verejné stravovanie, súd konštatuje, že k uzavretiu nájomnej zmluvy zo dňa 01.09.2002 bol potrebný (nový) súhlas Mesta Martin, keď existencia tohto súhlasu nebola preukázaná. Uvedený nedostatok má za následok absolútnu neplatnosť predmetnej nájomnej zmluvy. Žalovaný odvodzoval svoje právo užívať predmetné nebytové priestory od zmluvy o podnájme. Keďže podnájmný vzťah je vo vzťahu k nájomnému vzťahu vzťahom akcesorickým, ktorého existencia je závislá na existencii nájomnej zmluvy, neplatnosť nájomnej zmluvy má potom za následok aj neplatnosť podnájmného vzťahu medzi nájomcom a podnajímnikom, t.j. žalovaným. Na základe uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že žalovanému nesvedčí platný užívací titul k vypratávaným nebytovým priestorom.

15. Bez ohľadu na uvedené závery súd ohľadne spornosti obsahu nájomnej zmluvy (čo do dojednaní dĺžky výpovednej lehoty) poukazuje na to, že predmetná nájomná zmluva je súkromnou listinou, ktorej obsah je potrebné dokazovať. Dôkazné bremeno leží na tom účastníkovi (strane sporu), ktorý zo súkromnej listiny vyvodzuje pre seba priaznivé dôsledky. Priaznivé dôsledky (t.j. existenciu užívacieho vzťahu) z predmetnej listiny vyvodzoval žalovaný, teda bolo jeho dôkaznou povinnosťou uniesť dôkazné bremeno ohľadne obsahu predmetnej nájomnej zmluvy. Až po preukázaní obsahu nájomnej zmluvy (v časti dojednaní o dĺžke výpovednej lehoty) by vznikla potreba preskúmania súladu tohto dojednaní s dobrými mravmi. Pokiaľ sa žalovaný bránil, že on nebol účastníkom predmetného zmluvného vzťahu,

súd poukazuje na to, že za účelom unesenia dôkazného bremena mu nič nebránilo navrhnúť, aby súd v rámci edičnej povinnosti uložil tomu, kto má vec potrebnú na zistenie skutkového stavu, ju predložiť.

16. Vo výroku II. o trovách konania odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobcom 1/ až 5/ priznal nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie, ako aj odvolacieho konania v rozsahu 100 %, keďže boli v spore v celom rozsahu úspešní. O výške náhrady trov tohto štádia konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia súdny úradník súdu prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP). Pokiaľ žalovaný vo vzťahu k trovám odvolacieho konania namietal, že odvolanie voči rozsudku podali iba žalovaní 3/ až 4/, odvolací súd sa s touto námietkou nestotožnil, keď je zrejmé, že právny zástupca žalobcov 1/ až 5/ podal odvolanie v mene všetkých žalobcov, ktorými bol na zastupovanie riadne splnomocnený.

17. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)